

ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΤΟΥ ΠΑΛΗΟΥ ΚΑΙΡΟΥ

ΤΟΥ Κ. ΣΤΑΜ. ΣΤΑΜ

ΕΝΑ ΠΡΩΪ Τ' ΑΓΙΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

— Χαίρε Μάνθε, ανύμφευτε!

— Καλώς τὰ παιδιά. Καθίστε. Τί θὰ πάρετε;

— Ληστές.
— Καφέ, λουκουμί, ούζο;
— Εἶνε λησται αὐτοί;
— "Όχι, ἀλλὰ εἶνε στὸ μαγαζί μου...

— Τὰ εἶδη τοῦ μαγαζιοῦ σου εἶνε λησται μικρὰς ὀλκῆς. Ἡμεῖς θέλουμε μεγάλης. Κλέφτες τοῦ παλῆου καιροῦ.
— Τότε νὰ σὰς πῶ γιὰ τὸν Λιμπάρτζη.
— Τί ἦτανε αὐτός, ληστής;
— "Όχι, ληστευμένος. Ἄς σὰς πῶ λοιπὸν τὴν ἱστορία αὐτή, ποὺ συντυχαίνει νὰ εἶνε καὶ τ' Ἁγίου Δημητρίου σήμερα.
— Καὶ ποιὸς τὸν ἐλήστευσε;
— Ἐσύ;
— "Όχι. Ἐγὼ δὲν... εἶχα τότε καφενεῖο. Κάτι Τοῦρκοι πῆγαν γιὰ νὰ τὸν ληστέψουνε. Ἦταν καὶ τοῦτος ἀπὸ τὰ Βοδενά. Πλούσιος, καλονοικοκύρης. Καθότανε μετὰ τὴν γυναῖκα του στὴ γειτονία ἐκείνη, ποὺ εἶνε σήμερα κοντὰ στὸν «Παράδεισο». Τὸ ξέρετε τὸ καφενεῖο;
— "Όχι.
— Μιὰ παράγκα.
— Σὰν τὴν δική σου;
— Καὶ χειρότερη. Μὰ ἐπειδὴ εἶνε ἀπάνω ἀπὸ τὸν κρημνὸ τὸ λέν «Παράδεισο». Καθὼς φαίνεται λοιπὸν ἐκεῖ κοντὰ καθόταν ὁ Λιμπάρτζης. Αὐτὸς καὶ ἡ γυναῖκα του. Παιδιά-σκυλιά δὲν εἶχαν... Ἐνα θράδυ, καὶ ἦτανε ἀνήμερα τοῦ Ἁγίου Δημητρίου, καθὼς κοιμότανε μετὰ τὴν γυναῖκα του, ἄκουσε χτύπους στὴν αὐλή του. Σηκώνεται, κυττάει ἀπὸ τὸ παράθυρο. Γεμάτη ἡ αὐλή ἀπὸ Τοῦρκους, κλέφτες. Ἡ πόρτα ἦτανε κλειστή. Ἄπὸ ποῦ ἐμπήκαν;
— Βρὲ μὴν εἶν' φαντάσματα; ἐσκέφθηκε.
Τρίβει καὶ ξανατρίβει τὰ μάτια του. Ἄνθρωποι μετὰ σωματὰ καὶ φωνή.
— Τί θέλετε; τοὺς λέει.
— Παράδες, τ' ἀπαντοῦν ἐκεῖνοι, εἶδ' ἄλλως, πάει τὸ κεφάλι σου.
— Βρὲ παιδιά, τοὺς λέει, ἔχω λάδια, σουσάμια, ἔχω κουκούλια, σουσαμόλαδα, κόκκινα πιπέρια, γεμάτες ἀπὸ κάτω ἢ ἀποθήκες. Νὰ σὰς ρίξω τὰ κλειδιά, νὰ πάρετε ὅ,τι θέλετε καὶ ὅσα ἐπιθυμεῖ ἡ ψυχὴ σας. Χρήματα δὲν ἔχω μετρητά.
— Κιοπέκ - κιοπόγλου, τοῦ εἶπεν ὁ καπετάνιος τῶν ληστῶν. Χρήματα θὰ μὰς δώσης, εἶδ' ἄλλως θὰ σὲ κόψω λωρίδες-λωρίδες μετὰ τὸ γιαταγάνι μου καὶ θὰ σὲ φᾶνε τὰ σκυλιά. Ἄνοιξε τὴν πόρτα!
Καὶ ἐπειδὴ δὲν ἀνοιγεν αὐτὸς τὴν πόρτα, ὁ Τοῦρκος ἐσκαρφάλωσε ἀπὸ τὸν τοῖχο γιὰ νὰ μπῆ μέσα στὸ σπίτι ἀπὸ τὸ παράθυρο.
Τότε τὰ παράθυρα, ὅπως καὶ τώρα τὰ σπίτια τὰ παλῆα, εἶχανε σιδερένια κάγκελλα ἀπ' ἔξω. Ὁ Τοῦρκος, ποὺ ἀνέβηκε ἐπάνω, θυμωμένος τραβοῦσε τοῦ παραθυριοῦ τὰ σίδερα μετὰ δύναμι γιὰ νὰ τὰ ξερριζώση.
Τὸν παρακάλεσεν ὁ Λιμπάρτζης.
— Ἄμὰ, βρὲ ἀφέντη μου! Ἄμὰ, μωρὲ ἀγᾶ μου. Τί κακὸ εἶνε αὐτό... Χρήματα, μετρητὰ, δὲν ἔχω. Πάρτε μου ὅλο τ' ἄλλο βίος!... Χρήματα εἶνε καὶ τοῦτο.
Ποῦ ν' ἀκούση ὁ Τοῦρκος. Ἄφρισμένος, λυσσασμένος ἀπὸ τὸ κακὸ του, θὰ ξερρίζωνε τοῦ παραθυριοῦ τὰ σίδερα.
Εἶδε καὶ ἀπέειδε ὁ Λιμπάρτζης, ἀρπάξει τὸ δίκανό του ἀπ' τὸν τοῖχο καὶ τοῦ δίνει μιὰ καὶ πᾶρ' τὸν κάτω.
Μὲ τὸν πυροβολισμὸ ἀναστατώθηκε ἡ γειτονία. Οἱ ἄλλοι οἱ κλέφτες ποὺ ἦσαν στὴν αὐλή, σὰν εἶδανε τὸν κόσμον νὰ βγαίνει στὰ παράθυρα, τραβήξαν νὰ φύγουν.
Τότε εἶδεν ὁ Λιμπάρτζης ἀπὸ ποῦ ἐμπήκανε.
Κάτω ἀπὸ τὴν πόρτα τῆς αὐλῆς εἶχεν ἀφήσει μιὰ τρύπα νὰ μπαινουν καὶ νὰ βγαίνουνη ἢ πάπιες καὶ ἡ κόττες. Τὴν τρύπα αὐτὴ τὴν ἀπόσκαψαν καὶ τὴν ἀνοῖξαν οἱ κλέφτες μετὰ τὰ χέρια τους, τὴν μεγάλωσαν καὶ τρυπῶσαν ὅλοι μέσα ἀπ' αὐτήν.
Ἄπὸ τὴν ἴδια πάλι τρύπα βγήκαν καὶ γίνανε καπνός. Χαθήκανε κατω κατὰ τὸν λόγγο καὶ τρέξε νὰ τοὺς θρῆς!...

Οἱ γειτόνοι, ὅλοι χριστιανοί, ρωτῆσαν τὸν Λιμπάρτζη τί συνέβη. Αὐτὸς τοὺς εἶπε πὼς ἦρθαν κάτι Τοῦρκοι νὰ τὸν κλέψουνε καὶ ὅτι θάρεσε καὶ ἔναν καὶ τοὺς παρακάλεσε νὰ εἰδοποιήσουν τὴν ἀστυνομία.
Κάποιος, πιὸ θαρραλέος, ἐτόλμησε νὰ βγῆ καὶ πῆγε στὴν ἀγορὰ, στὸ σταυροδρόμι, ποὺ ἦτανε ὁ κούφιος πλάτανος, κοντὰ στὸ σπίτι τοῦ Τσιρόγκα, ποὺ σὰς εἶπα καὶ προχθές, ὅπου κρεμοῦσαν τὰ κεφάλια καὶ εἶχαν τὸ ἐσωτερικὸ του, τὴν κουφάλια του, γιὰ σταθμὸ, οηλαδὴ γιὰ «καρακόλι».
Μόλις τὸ ἄκουσε αὐτὸ ὁ ἐπὶ κεφαλῆς τῶν «ζανταρμάδων» (τῶν χωροφυλάκων), τράβηξε καὶ πῆγε ἀπὸ τὴν ἀντίθετη μεριά ἀπὸ ἐκείνη ποὺ τοῦ εἶπαν πὼς φύγανε οἱ κλέφτες. Δηλαδὴ ἀπὸ τὰ βορεινὰ, ποὺ εἶνε τὸ νεκροταφεῖο.
— Ποῦ πᾶς ἀπ' αὐτοῦ; τοῦ λέει ὁ χριστιανός.
— Πάω νὰ τοὺς κλείσω τὸ δρόμον νὰ μὴ φύγουν.
— Μ' αὐτοὶ φύγαν ἀπ' τ' ἄλλο μέρος, ἀπὸ τὸν κρημνὸ. Θὰ πιάσουνε τῆς Νιαούσης τὰ βουνά. Ποιὸν δρόμον θὰ τοὺς κλείσης ἐσὺ ἀπὸ τὴν Καρατζόβα;
— Ξέρω ἐγὼ τί λέω! εἶπεν ὁ τσαούσης καὶ πῆρε ὄλους τοὺς ζανταρμάδες του καὶ οὔτε τοὺς ξαναεἶδε κανέναν ὡς τὴν ἄλλη τὴν ἡμέρα ποὺ βγήκε ὁ ἥλιος τρία κονταρόξυλα ψηλά.
Ἄπὸ τοῦτο τὸ διάστημα, ὁ Λιμπάρτζης ἦταν κλειδωμένος στὸ σπίτι του, ὁ Τοῦρκος σκοτωμένος καὶ ξαπλωμένος στὴν αὐλή καὶ κλειδομανταλωμένοι οἱ γειτόνοι ἀπ' τὸ φόβον τους!...
Κατὰ τὴν δέκα τὸ πρωῖ ἦλθεν ὁ Καῦμακάμης μετὰ τοὺς ζανταρμάδες.
Ἡ γυναῖκα τοῦ Λιμπάρτζη, ποὺ κατέβηκε ν' ἀνοίξη, σκόνταψε ἀπάνω στὸν σκοτωμένον Τοῦρκο καὶ τόσο ταραχτήκε ἡ κακομοῖρα, ποὺ ἔχασε ἀπὸ τότε τὸ μυαλό της.
Μόλις ὁ Καῦμακάμης εἶδε τὸν σκοτωμένον Ὄθωμανὸν τὸν ἔφτυσε στὸ πρόσωπον.
— Φτοῦ, νὰ χαθῆς, τοῦ εἶπε, φτύνοντας τρεῖς φορές τὸ πτώμα (Συνέχεια σὴ σελίδα 52)
— Σώπα συ, του εἶπεν ὁ Ζαμπίτης, καὶ δὲν ξέρεις ἀπ' αὐτά!

Ἄμὰ, βρὲ ἀφέντη μου! Ἄμὰ, μωρὲ ἀγᾶ μου. Τί κακὸ εἶνε αὐτό... Χρήματα, μετρητὰ, δὲν ἔχω. Πάρτε μου ὅλο τ' ἄλλο βίος!... Χρήματα εἶνε καὶ τοῦτο.
Ποῦ ν' ἀκούση ὁ Τοῦρκος. Ἄφρισμένος, λυσσασμένος ἀπὸ τὸ κακὸ του, θὰ ξερρίζωνε τοῦ παραθυριοῦ τὰ σίδερα.
Εἶδε καὶ ἀπέειδε ὁ Λιμπάρτζης, ἀρπάξει τὸ δίκανό του ἀπ' τὸν τοῖχο καὶ τοῦ δίνει μιὰ καὶ πᾶρ' τὸν κάτω.
Μὲ τὸν πυροβολισμὸ ἀναστατώθηκε ἡ γειτονία. Οἱ ἄλλοι οἱ κλέφτες ποὺ ἦσαν στὴν αὐλή, σὰν εἶδανε τὸν κόσμον νὰ βγαίνει στὰ παράθυρα, τραβήξαν νὰ φύγουν.
Τότε εἶδεν ὁ Λιμπάρτζης ἀπὸ ποῦ ἐμπήκανε.
Κάτω ἀπὸ τὴν πόρτα τῆς αὐλῆς εἶχεν ἀφήσει μιὰ τρύπα νὰ μπαινουν καὶ νὰ βγαίνουνη ἢ πάπιες καὶ ἡ κόττες. Τὴν τρύπα αὐτὴ τὴν ἀπόσκαψαν καὶ τὴν ἀνοῖξαν οἱ κλέφτες μετὰ τὰ χέρια τους, τὴν μεγάλωσαν καὶ τρυπῶσαν ὅλοι μέσα ἀπ' αὐτήν.
Ἄπὸ τὴν ἴδια πάλι τρύπα βγήκαν καὶ γίνανε καπνός. Χαθήκανε κατω κατὰ τὸν λόγγο καὶ τρέξε νὰ τοὺς θρῆς!...

Οἱ γειτόνοι, ὅλοι χριστιανοί, ρωτῆσαν τὸν Λιμπάρτζη τί συνέβη. Αὐτὸς τοὺς εἶπε πὼς ἦρθαν κάτι Τοῦρκοι νὰ τὸν κλέψουνε καὶ ὅτι θάρεσε καὶ ἔναν καὶ τοὺς παρακάλεσε νὰ εἰδοποιήσουν τὴν ἀστυνομία.
Κάποιος, πιὸ θαρραλέος, ἐτόλμησε νὰ βγῆ καὶ πῆγε στὴν ἀγορὰ, στὸ σταυροδρόμι, ποὺ ἦτανε ὁ κούφιος πλάτανος, κοντὰ στὸ σπίτι τοῦ Τσιρόγκα, ποὺ σὰς εἶπα καὶ προχθές, ὅπου κρεμοῦσαν τὰ κεφάλια καὶ εἶχαν τὸ ἐσωτερικὸ του, τὴν κουφάλια του, γιὰ σταθμὸ, οηλαδὴ γιὰ «καρακόλι».
Μόλις τὸ ἄκουσε αὐτὸ ὁ ἐπὶ κεφαλῆς τῶν «ζανταρμάδων» (τῶν χωροφυλάκων), τράβηξε καὶ πῆγε ἀπὸ τὴν ἀντίθετη μεριά ἀπὸ ἐκείνη ποὺ τοῦ εἶπαν πὼς φύγανε οἱ κλέφτες. Δηλαδὴ ἀπὸ τὰ βορεινὰ, ποὺ εἶνε τὸ νεκροταφεῖο.
— Ποῦ πᾶς ἀπ' αὐτοῦ; τοῦ λέει ὁ χριστιανός.
— Πάω νὰ τοὺς κλείσω τὸ δρόμον νὰ μὴ φύγουν.
— Μ' αὐτοὶ φύγαν ἀπ' τ' ἄλλο μέρος, ἀπὸ τὸν κρημνὸ. Θὰ πιάσουνε τῆς Νιαούσης τὰ βουνά. Ποιὸν δρόμον θὰ τοὺς κλείσης ἐσὺ ἀπὸ τὴν Καρατζόβα;
— Ξέρω ἐγὼ τί λέω! εἶπεν ὁ τσαούσης καὶ πῆρε ὄλους τοὺς ζανταρμάδες του καὶ οὔτε τοὺς ξαναεἶδε κανέναν ὡς τὴν ἄλλη τὴν ἡμέρα ποὺ βγήκε ὁ ἥλιος τρία κονταρόξυλα ψηλά.
Ἄπὸ τοῦτο τὸ διάστημα, ὁ Λιμπάρτζης ἦταν κλειδωμένος στὸ σπίτι του, ὁ Τοῦρκος σκοτωμένος καὶ ξαπλωμένος στὴν αὐλή καὶ κλειδομανταλωμένοι οἱ γειτόνοι ἀπ' τὸ φόβον τους!...
Κατὰ τὴν δέκα τὸ πρωῖ ἦλθεν ὁ Καῦμακάμης μετὰ τοὺς ζανταρμάδες.
Ἡ γυναῖκα τοῦ Λιμπάρτζη, ποὺ κατέβηκε ν' ἀνοίξη, σκόνταψε ἀπάνω στὸν σκοτωμένον Τοῦρκο καὶ τόσο ταραχτήκε ἡ κακομοῖρα, ποὺ ἔχασε ἀπὸ τότε τὸ μυαλό της.
Μόλις ὁ Καῦμακάμης εἶδε τὸν σκοτωμένον Ὄθωμανὸν τὸν ἔφτυσε στὸ πρόσωπον.
— Φτοῦ, νὰ χαθῆς, τοῦ εἶπε, φτύνοντας τρεῖς φορές τὸ πτώμα (Συνέχεια σὴ σελίδα 52)
— Σώπα συ, του εἶπεν ὁ Ζαμπίτης, καὶ δὲν ξέρεις ἀπ' αὐτά!

Κι' ἐκείνη ἔβγαине πάντα μετὰ τὸ δίσκο...

— Σώπα συ, του εἶπεν ὁ Ζαμπίτης, καὶ δὲν ξέρεις ἀπ' αὐτά!

ΕΝΑ ΠΡΩΪ Τ' ΑΓΙΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

(Συνέχεια από τη σελίδα 10)

του, να σέ σκοτώση ένας Ρωμῆος!

— Μήπως ἔπρεπε νὰ σταθούμε νὰ μᾶς σκοτώση αὐτός; τ' ἀπάντησε ὁ Λιμπάρτζης.

Κι' ἐπειδὴ ὁ Καῦμακάμης τὸν ἀγριοκύτταξε, ὁ Λιμπάρτζης δὲν ξανάθγαλε μιλιὰ!

— Τοῦτος δὲν εἶνε κλέφτης, εἶπεν ὁ Καῦμακάμης κυττάζοντας τάχα μὲ προσοχὴ τὸν σκοτωμένο Τούρκο. Τοῦτος εἶνε τσέλιγκας. Ἦρθε νὰ σοῦ ζητήσῃ χρήματα πού θά εἶχε νὰ λάβῃ ἀπὸ σένα γιὰ τὰ κατσίκια πού σοῦ φύλαγε, καὶ σὺ τὸν σκότωσες γιὰ νὰ μὴ τὸν πληρώσῃς.

— Μὰ ἐγὼ δὲν ἔχω οὔτε κατσίκια, οὔτε πρόβατα!

— Μὰ δὲν εἶνε δυνατὸ αὐτό... Θὰ ἔχῃς, δὲν μπορεῖ!...

— Μ' ἀφοῦ δὲν ἔχω τίποτα! Ἄλλὰ καὶ ἂν εἶχα, τὰ μεσάνυχτα θὰ ῥχόταν γιὰ τὸ δίκιο του!

— Τώρα θὰ ἰδῆς πῶς ἦταν τσέλιγκας, τοῦ εἶπε ὁ Καῦμακάμης. Τὸν ξέρω ἐγὼ καλά.

Καὶ γυρίζοντας κατὰ τὸν ὑποδιοικητὴ τῆς Χωροφυλακῆς τοῦ εἶπε:

— Πηγαίνετε ἀπάνω στὸ γραφεῖο καὶ πῆτε τοῦ γραμματικοῦ, ἐκείνου τοῦ κουτσοῦ «κιατίπη» νὰ τοῦ θγάλη ἕνα νουφοῦζι ὅτι ἦταν τσέλιγκας.

— Καὶ τ' ὄνομά του; ρώτησεν ὁ ὑποδιοικητής.

— Ξέρω πῶς τὸν λένε; εἶπεν ὁ Καῦμακάμης ξαφνισθὴς. Μήπως τὸν εἶδα κι' ἄλλοτε; Πῶς τὸν λένε, ἔρε γκιαούρ; γύρισε ρωτῶντας τὸν Λιμπάρτζη. Ἐσὺ θὰ τὸν ξέρῃς πού τὸν σκότωσες.

— Οὔτε κι' ἐγὼ τὸν ξέρω.

— Ἀφοῦ δὲν τὸν ἤξερες πῶς τὸν ἔβαλες στὸ σπίτι σου;

— Δὲν τὸν ἔβαλα ἐγὼ, μπῆκε μονάχος του.

Καὶ τοῦ ἔδειξε τὴν τρύπα, κάτω ἀπὸ τὴν πόρτα, πού ἀνοῖξαν οἱ κλέφτες μὲ τὰ χέρια τους, καὶ τὰ νύχια τοῦ σκοτωμένου πού ἦσαν γεμάτα ἀπὸ λάσπες κι' ἀπὸ χῶματα.

— Οἱ καλοὶ ἔρχονται ἀπὸ τὴν πόρτα, μπῆ μου, τοῦ εἶπε, δὲν ἔρχονται ἀπὸ τὸ παραθύρι.

Εἶδε κι' ἀπόειδε ὁ Καῦμακάμης, πού δὲν μποροῦσε νὰ σώσῃ τοῦ σκοτωμένου Τούρκου τὴν ὑπόληψι. Ἐγύρισε νὰ φύγῃ.

— Καλὰ, εἶπε. Θὰ κάνουμε ἀνακρίσεις καὶ θὰ θροῦμε τὴν ἀλήθεια!

— Καὶ βγῆκε ἡ ἀλήθεια;

— Ποιὰ ἀλήθεια; Οὔτε ἀνακρίσεις κάμαν, οὔτε τίποτα!...

Τὸ μόνο ὅπου βγῆκε ἀπὸ τὰ Βοδενά ἦταν... ὁ Λιμπάρτζης. Φοβήθηκε ὁ ἄνθρωπος κι' ἔφυγε γιὰ τὴ Φιλιπούπολι, πού ἦταν τούρκικη ἀκόμα. Ἄφησε τὸ θιὸς, τὸ σπίτι του, τὰ καλά καὶ τὰ ὑπάρχοντά του, ἔρημα ἐδῶ. Καὶ οὔτε ξανακούστηκε ἀπὸ τότε. Μόνον ἡ γυναῖκα του, πού εἶχε χάσει τὰ μυαλά της ἀπὸ ἐκείνη τὴ βραδυά, ἔμεινε στὸ σπίτι, ἀλλὰ «σαλή», κατὰ μπιτ «σαλή»! Ἐβγαίνε στῆς πόρτας τὸ πεζούλι ἀπὸ τὸ βράδυ ὡς τὸ πρωὶ καὶ ὅποιον διαβάτη ἔβλεπε τὸν σταματοῦσε.

— Καλῶς τονε, τοῦ ἔλεγε, πού μοῦ φέρνεις χαμπάρια ἀπὸ τὸν Λιμπάρτζη μου!... Πότε θὰ ἔρθῃ νὰ με πάρῃ;

Καὶ δόσ' του κι' ὄλο καὶ κέρναγε γλυκὸ καὶ οὔζο τοὺς διαβάτες.

— Εἶνε καλά, εἶνε γερός, πῶς πᾶνε ἡ δουλειές του;

— Ὅλοι οἱ Βοδενιώτες, σάν θέλανε νὰ πιοῦνε οὔζο καὶ νὰ φᾶν γλυκὸ, λέγαν ἀναμεταξύ τους:

— Ἄιντε νὰ πᾶμε στὸ δρόμο τοῦ Λιμπάρτζη νὰ πιοῦμε καὶ κᾶνα ρακί.

Τὰ καφενεῖα κόντεψαν νὰ κλείσουν.

— Ἄιντε, κυρὰ Λιμπάρτζενα, τῆς ἔλεγαν, καὶ τοῦ Ἀϊ-Δημητρίου θὰ ἔρθῃ νὰ σέ πάρῃ.

Καὶ εἶχε μείνει πειὰ γιὰ ὄλους ἡ ἐντύπωση πῶς ὁ Λιμπάρτζης θάρθη τοῦ Ἀϊ-Δημητρίου.

Καὶ δόσ' του κι' αὐτὴ κεράσματα καὶ μετάνοιες στὴν ἐκκλησία.

Καὶ τώρα θέτε πιστέψατέ το, θέλετε μὴ τὸ πιστεύετε.

Ἐνα πρωὶ, τ' Ἀϊ-Δημητρίου ἀνήμερα, δὲν ἀνοῖξε τῆς Λιμπάρτζενας ἡ πόρτα. Περάσαν καὶ ξαναπεράσαν οἱ «πελάτες» τῆς γιὰ νὰ πιοῦνε τὸ ρακί τους. Τίποτα. Κλειστὴ ἡ πόρτα. Ρωτήσανε τὴ γειτονιά. Ἀπορήσαν κ' οἱ γειτόνοι.

— Βρὲ, μήπως εἶνε ἄρρωστη;... Μὴν ἔπαθε τίποτα ἡ φτωχιά; Χτυπήσαν ἀδिका τὴν πόρτα, φώναξαν. Βάλανε μιὰ σκάλα κι' ἀνεβῆκαν ἀπὸ τὸν τοῖχο τῆς αὐλῆς, πού ἦτανε ψηλός, παραπάνω ἀπὸ τρία μέτρα, φωνάξανε, ξαναφωνάξανε, τσιμουδιά!...

Κατεβῆκαν, ἀνοῖξαν τὰ δωμάτια. Ψυχὴ!

Ὅλα τακτικὰ καὶ ἡσυχὰ ἐκεῖ μέσα, μὰ ἄφαντη ἡ Λιμπάρτζενα!...

Ἡ ΜΟΝΑΔΙΚΗ ΑΓΑΠΗ ΤΗΣ ΔΟΥΚΙΣΣΗΣ ΙΜΕΛΔΑΣ

(Συνέχεια ἀπὸ τὴν σελίδα 45)

αἰσχρὴ κωμωδία; Ὑποκρίθηκε ὅτι ἦταν ἐρωτευμένος μαζί της γιὰ νὰ τῆς πάρῃ χρήματα; Μὰ ὄχι, ὄχι! δὲν ἦταν δυνατὸν νὰ ὑπάρχῃ στὸν κόσμον ἄνθρωπος μὲ τόσο ταπεινά αἰσθηματα!...

—...Εἶμαι κατεστραμμένος, κυρία μου, συνέχισε ὁ Σαιντ Ὑζερύ... Πάει ἕνας χρόνος τώρα πού ζῶ μὲ δανεικὰ, μὲ τὰ βοθητήματα πού μοῦ δίνουν οἱ φίλοι μου... Τὴ στιγμή αὐτῇ, δὲν ἔχω οὔτε εἴκοσι φραγκα στὴν τσέπη μου!... Καταλαθάίνω, ὅμως, ὅτι δὲν θὰ μπορούσα νὰ ἐξακολουθήσω οὔτε ἕνα μῆνα ἀκόμα τὴν ζωὴ αὐτὴν... Οἱ δανεισταὶ μου κατέσχεσαν τὰ λίγα πρᾶγματα πού μοῦ ἔμειναν... Τὸ μόνο πού μοῦ μένει νὰ κάνω, εἶνε νὰ φυτέψω μιὰ σφαῖρα στὸ κεφάλι μου...

Καὶ, λέγοντας αὐτὰ, ἔβγαλε ἕνα περίστροφο ἀπὸ τὴν τσέπη του καὶ τὸ πρότεινε κατὰ τῆς δουκίσσης.

— Μὴ δοκιμάσετε νὰ καλέσετε βοήθεια — συνέχισε μὲ βραχνὴ φωνή — γιὰτι θὰ σᾶς σκοτώσω καὶ ὑστερα θὰ σκοτωθῶ κι' ἐγὼ!... Καὶ πρέπει νὰ ξέρετε ὅτι σᾶς περ μένει ὄχι μονάχα ὁ θάνατος, ἀλλὰ καὶ ἡ ἀτίμωσις... γιὰτι ἔχω ἀπάνω μου τὸ γράμμα πού μοῦ στείλατε!... Ἡ ἐπιστολὴ αὐτὴ λέει πολλὰ, πάρα πολλὰ!...

Ἡ οἰκοδέσποινα ἔρριξε στὸν ἐπισκέπτη τῆς ἕνα βλέμμα θυμοῦ καὶ περιφρονησεως καὶ τραύλισε:

— Ἄς τελειώνουμε μιὰ ὥρα ἀρχήτερα! Τί ζητᾶτε τώρα ἀπὸ μένα;...

— Χρήματα...—τί ἄλλο; Μοῦ χρειάζονται ἑκατὸ χιλιάδες φράγκα... Πρέπει νὰ μοῦ δανείσετε τὸ ποσὸν αὐτό... Ἀκούτε τί εἶπα; νὰ μοῦ τὸ δανείσετε... Θὰ σᾶς τὸ ἐπιστρέψω ἀργότερα, ὅταν εὐκολυνθῶ... Δὲν εἶμαι κλέφτης... Θὰ μπορούσα νὰ σᾶς πάρω τὰ μπιζοῦ σας... Στοιχίζω πάνω ἀπὸ δύο ἑκατομμύρια φράγκα... Ἐγὼ, ὅμως, περιορίζομαι στὶς ἑκατὸ χιλιάδες φράγκα... Μήπως προτιμάτε νὰ στείλω στὸν σύζυγό σας τὴν ἐπιστολὴ πού μοῦ γράψατε;...

— Πολὺ καλά... ψιθύρισε ἡ δούκισσα. Πηγαίνω νὰ φέρω τὸ ποσὸν πού μοῦ ζητᾶτε...

Ἡ δούκισσα μπῆκε στὸ δωμάτιό της, ἀκολουθουμένη ἀπὸ τὸν Ἀρμάνδο. Ἰὰ μάτια της πετούσανε ἄγριες λάμπεις. Πλησίασε στὸ μικρὸ γραφεῖο της, τὸ ἀνοῖξε καὶ πῆρε ἀπὸ μέσα μιὰ κασσετίνα ἀπὸ σκαλισμένο ξύλο.

— Ἐπιμένετε ἀκόμη νὰ σᾶς δώσω ἑκατὸ χιλιάδες φράγκα; ρώτησε τὸν Σαιντ Ὑζερύ, μὲ φωνὴ ἀλλαγμένη.

— Λυποῦμαι πολὺ, κυρία μου, ἀλλὰ θρίσκομαι στὴν δυσάρεστη θέσι...

— Καὶ ἂν δὲν σᾶς τὰ δώσω;

— Θὰ στείλω στὸν σύζυγό σας τὴν ἐπιστολὴ πού...

Μὰ ὁ Ἀρμάνδος δὲν ἀποτελείωσε τὴ φράσι του.

Ἡ ἰμέλδα ἄρπαξε μὲ μιὰ γοργὴ κινήσι ἕνα μικρὸ περίστροφο ἀπὸ τὸ συρτάρι, καὶ πυροβόλησε... Ἡ σφαῖρα θρῆκε κατάστηθα τὸν Γάλλο καὶ τὸν ξάπλωσε στὸ πάτωμα νεκρῶ... Κατακίτρινη σάν κερὶ, ἀλλὰ ἀτάραχη, ἡ δούκισσα γονάτισε δίπλα του, πῆρε ἀπὸ τὴν τσέπη του τὸ γράμμα πού τοῦ εἶχε στείλει καὶ ξαναδιάβασε, χαμογελῶντας μελαγχολικά, τὰ μεναδικὰ ἐρωτικὰ λόγια πού ἀνέβλυσαν ὡς τότε ἀπὸ τὴν καρδιά της... Ἄναψε ὑστερα ἕνα σπέρτο καὶ τὸ πλησίασε στὴν ἐπιστολὴ... Καὶ ὅταν τὸ φλογερὸ ἐκεῖνο ἐρωτικὸ γράμμα μεταβλήθηκε σὲ στάχτη, ἡ δούκισσα ἔσκυψε καὶ φίλησε τὰ ὠχρὰ χεῖλη τοῦ Ἀρμάνδου.

— Γιὰτι τόκανεσ αὐτό, κακὸ παιδί; ψιθύρισε, μὲ λυγμοὺς καὶ μὲ ἴηρομο παράπονο στὴ φωνὴ της.

Ἐγύρισε, ἀκούμπησε τὴν κἀνη τοῦ περιστρόφου στὸν κρόταφό της καὶ πίεσε τὴν σκανδάλη γιὰ δευτέρη φορά...

CHARLES BUET

πάρτζενα!...

Οὔτε τὴν ξαναεἶδαν, ἀπὸ τότε, οὔτε τὴν ἀκούσανε... Ἦρθε κρυφὰ τὴν νύχτα ὁ Λιμπάρτζης καὶ τὴν πῆρε; τὴν πῆγε ἔπειτα ἀπὸ τόσα παρακάλια τῆς ὁ Ἀϊ-Δημητρίου μὲ τὸ ἄλογό του στὸν Λιμπάρτζη της; Μυστήριο!...

Περάσαν χρόνια καὶ καιροί.

Τὸ σπίτι ἔμεινε ἔρημο καὶ τὸ σώριασεν ὁ χρόνος. Ἐσβυσε στὸν κόσμον τὸν σημερινὸ καὶ τ' ὄνομα ἀκόμα τοῦ Λιμπάρτζη. Μὰ ἡ γυναικοῦλες, τὰ παλῆα τὰ χρόνια, κάθε πρωὶ τ' Ἀϊ-Δημητρίου, πηγαίνανε κι' ἀνάβανε κεράκια ἀπάνω στὰ χαλάσματα.

Τ' ἀνάβανε γιὰ τῆς γυναῖκας τοῦ Λιμπάρτζη τὴν ψυχὴ, γιὰ τοῦ Ἀϊ-Δημητρίου τὸ θαῦμα; ποιὸς τὸ ξέρει.

Δὲν ζοῦνε τώρα γιὰ νὰ τοὺς ρωτήσουμε!...

ΣΤΑΜ. ΣΤΑΜ.